

Handläggare
Jenny Bäck
Telefon: 08-50814919

Till
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd 2024-10-24

Remiss av klimathandlingsplan 2024-2030

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2023/416

Förvaltningens förslag till beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har tagit fram en ny klimathandlingsplan för perioden 2024-2030. Klimathandlingsplanen är framtagen utifrån de mål som finns i Miljöprogram 2030, och beskriver hur staden ska arbeta för att nå de klimatmål som finns i miljöprogrammet. I klimathandlingsplanen beskrivs fem omställningsområden som staden ska arbeta inom.

För varje omställningsområde har åtgärder tagits fram, totalt ca 130 stycken. Stadens stadsdelsnämnder står med som huvudansvariga för 18 åtgärder och delansvariga för 23 åtgärder.

Förvaltningen bedömer att Klimathandlingsplan 2024-2030 innehåller relevanta åtgärder som blir ett bra stöd vid planering av förvaltningens interna klimatarbete. Förvaltningen lyfter att handlingsplanens format behöver ses över för bättre tillgänglighet. Vidare vill förvaltningen förmedla att det finns ett behov av driftsmedel för att komma vidare med det lokala klimatarbetet. Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har skickat ut Klimathandlingsplan 2030 på remiss till stadens alla nämnder och bolag samt till ett stort antal frivilligorganisationer och föreningar. Remissen ska vara besvarad senast den 25 oktober 2024.

Ärendet

Klimathandlingsplanen beskriver hur de klimatmål som finns i miljöprogrammet ska genomföras och visar vägen för Stockholms klimatomställning fram till år 2030.

I miljöprogrammet finns två övergripande klimatmål: *En rättvis och inkluderande klimatomställning* samt *Ett Stockholm utan globalt klimatavtryck*. Det första målet handlar om att klimatomställningen ska bidra till ett mer jämställt och jämlikt samhälle, att sårbara grupper ska skyddas och att invånarnas möjlighet till delaktighet och inflytande i klimatomställningen ska stärkas. Det andra målet innebär att Stockholms utsläpp ska minska kraftigt samtidigt som koldioxid ska fångas in och lagras. Med utsläpp avses både de utsläpp som sker inom Stockholms geografiska område och de globala utsläpp som staden och dess invånare orsakar genom konsumtion.

Fem omställningsområden

I klimathandlingsplanen pekas fem omställningsområden ut:

1. Agera för en rättvis och inkluderande klimatomställning
2. Utveckla ett klimatpositivt energisystem
3. Driva på för hållbara och fossilfria transporter
4. Planera, bygga och utveckla staden cirkulärt och hållbart
5. Styra mot en konsumtion med låg klimatpåverkan i stadens egen organisation

Till varje omställningsområde har åtgärder tagits fram, totalt finns ca 130 åtgärder för hela klimathandlingsplanen. För varje åtgärd anges vilken eller vilka nämnder och/eller bolag som är huvudansvariga för genomförandet och vilka som är delansvariga eller ska bidra genom samverkan. För åtgärderna anges också tidsperiod för genomförandet samt en uppskattning av hur stor utsläppsminskning åtgärden kan bidra med. Stadens stadsdelsnämnder står med som huvudansvariga för 18 åtgärder och delansvariga för 23 åtgärder.

Nedan följer en beskrivning av de fem omställningsområdena med fokus på hur stadsdelsnämnder involveras.

Agera för en rättvis och inkluderande klimatomställning

Staden ska stärka invånarnas möjlighet till delaktighet och engagemang i klimatomställningen. Samarbete med civilsamhället ses som avgörande för att komma framåt. Stadsdelsnämnderna anses ha en särskilt viktig roll här som behöver utvecklas. En av åtgärderna är därför att ”stärka och tydliggöra stadsdelsnämndernas roll kopplat till delaktighet och involvering i klimatomställningen”. Stadsdelsnämnderna ska även bidra till att utveckla lokala

samverkansarenor där kommun, näringsliv och civilsamhälle samarbetar för bättre hälsa och lägre klimatpåverkan. Stadsdelsnämnder ska också bidra i arbetet med att förbättra invånarnas möjligheter att hyra, reparera, byta, dela och låna istället för att köpa nytt.

Utveckla ett klimatpositivt energisystem

Detta omställningsområde handlar om fortsatt arbete med att utveckla Stockholms energisystem. Elnätet ska byggas ut samtidigt som all energi ska vara förnybar. Genom färdigställandet av en anläggning för bio-CCS (bio energy with carbon capture and storage) kommer Stockholms stad årligen kunna fånga in och lagra 800 000 ton koldioxid. Staden ska också arbeta med att minska sin energiförbrukning.

Stadsdelsnämnderna förväntas bidra genom att arbeta med att minska energiförbrukningen i verksamheterna, samt vid behov utbilda berörd personal om energibesparande åtgärder. Kommunstyrelsen ansvarar för åtgärden att se över hur stadens hyresavtal kan ge incitament till energieffektiviseringar för både fastighetsägare och hyresgäster. Denna åtgärd kommer ske i samarbete med fastighetsbolagen, stadsdelsnämnder med flera.

Driva på för hållbara och fossilfria transporter

År 2030 ska Stockholms utsläpp från transportsektorn ha minskat med 80 procent jämfört med 2010 och biltrafiken ska ha minskat med 30 procent jämfört med 2017. För att nå detta planeras ett brett arbete med åtgärder som gynnar hållbart resande. Det ska bli lättare att ta sig fram med cykel, planerade utbyggnader av kollektivtrafiken ska genomföras och fler ska använda bilpool istället för att ha en egen bil. Laddningsinfrastrukturen för bilar ska byggas ut och en elektrifiering och utökning ska ske av färjetrafiken.

Åtgärder där stadsdelsnämnder har ansvar är bland annat att ställa krav på fossilfria drivmedel i upphandlingar och att arbeta för effektivare varuleveranser. Stadsdelsnämnderna ska också vara delaktiga i cykelfrämjande åtgärder.

Planera, bygga och utveckla staden cirkulärt och hållbart

Stockholm är en växande stad med mål om 140 000 nya bostäder till 2035. Samtidigt har byggsektorn mycket stora utsläpp, vilket innebär att klimatåtgärder inom byggsektorn har hög prioritet. Inom detta omställningsområde ingår åtgärder för att få ner utsläppen under själva byggprocessen genom att ställa klimatkrav på entreprenader och öka återanvändningen av bygg- och anläggningsmaterial, men också åtgärder för att nya områden ska utformas på ett sätt som underlättar för invånarna att leva hållbart.

Stadsdelsnämnder har, tillsammans med flertalet andra nämnder och bolag, ansvar för att utföra klimatanalyser vid projektering av bygg- och anläggningsprojekt samt identifiera och genomföra utsläppsminskande åtgärder.

Styra mot en konsumtion med låg klimatpåverkan i stadens egen organisation

Med konsumtionsbaserade utsläpp avses de totala utsläppen som är kopplade till varor och tjänster som konsumeras inom Stockholm, oavsett var produktionen ägt rum. Stockholms stad ska utgöra en förebild och visa att det går att få ner utsläppen i den offentliga konsumtionen. I egenskap av stor upphandlare kan staden också driva på utvecklingen i en hållbar riktning genom att ställa klimatkrav vid upphandlingar.

Stadsdelsnämnderna ska, liksom många andra av stadens nämnder, kartlägga och redovisa nämndens utsläpp från inköp med syfte att ta fram åtgärder för att halvera utsläppen till 2030. Vidare ska stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med att sänka klimatpåverkan från livsmedel, minska plastanvändningen och utöka användningen av Stocket återbruk.

Utsläppsbudget

FN:s klimatpanel, IPCC, har tagit fram globala utsläppsbudgetar där det anges hur höga utsläppen får vara om vi ska nå Parisavtalets mål om att hålla den globala temperaturökningen till maximalt 1,5 grader.

Under miljöprogrammets mål *Ett Stockholm utan globalt klimatavtryck* finns flera delmål, däribland delmål 2.1 *Ett Stockholm som är klimatpositivt 2030 och fossilfritt 2040*. För att nå detta anges i klimathandlingsplanen en lokal utsläppsbudget för Stockholm. Denna utsläppsbudget anger att Stockholm maximalt får släppa ut 9 miljoner ton CO₂e under perioden 2024-2040. Utsläppsbudgeten innebär en ökad ambitionsnivå jämfört med tidigare klimathandlingsplan.

Konsumtionsbaserade utsläpp inom Enskede-Årsta-Vantör
Kommunstyrelsen har låtit ta fram en uppskattning av stadens konsumtionsbaserade utsläpp, baserat på inköp som gjordes år 2021. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd utsläpp var enligt denna uppskattning 24 000 ton CO₂e. Denna siffra ska användas för jämförelse i kommande arbete med att minska de konsumtionsbaserade utsläppen. Målet är att halvera de konsumtionsbaserade utsläppen till 2030.

Ärendets beredning

Remissvaret har beretts inom Avdelning HR och utveckling.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen bedömer att Klimathandlingsplan 2024-2030 är välformulerad och innehåller relevanta åtgärder som blir ett bra stöd vid planering av förvaltningens interna klimatarbete. Förvaltningen är positiv till att handlingsplanen liksom miljöprogrammet sträcker sig till 2030.

Tillgänglighet

Förvaltningen har noterat att alla tabeller är inlagda som bilder, vilket innebär att texter i tabellerna inte är sökbara. Detsamma gäller bildtexter. Förvaltningen föreslår att detta justeras för att få en bättre tillgänglighetsanpassning av dokumentet. För handläggare som ska arbeta med handlingsplanen är det också fördelaktigt att kunna söka på ord för att lättare hitta det som är relevant för den egna förvaltningen, exempelvis är det bra att kunna söka på "stadsdelsnämnd" för att få en överblick över vilka åtgärder stadsdelsnämnder är delaktiga i. Denna möjlighet saknas i nuvarande format.

Ekonomi

För förvaltningen är klimatinvesteringsmedel ett viktigt sätt att finansiera utsläppssänkande åtgärder. Senaste åren har förvaltningen genom dessa medel kunnat byta ut en stor andel av verksamheternas armaturer och vitvaror, och verksamheterna har försetts med elcyklar. Även om det fortfarande finns ett visst behov av denna typ av investeringar, finns också behov att göra investeringar som tekniskt sett hör till driften och där klimatinvesteringsmedlen idag inte får användas. Detta blir särskilt aktuellt i arbetet med att minska förvaltningens konsumtionsbaserade utsläpp, där övergången från engångsartiklar till flergångsartiklar är en viktig del. När exempelvis ett vård- och omsorgsboende ska övergå från sängskydd i engångsplast till tvättbara textilier krävs en initial investering av dessa textilier. Det är en kostnad som kan vara svår att få in i en normal driftsbudget, även om det på sikt innebär en ekonomisk besparing att slippa köpa engångsartiklar. Förvaltningen vill lyfta att det vore bra med någon form av sökbart stöd för att kunna genomföra denna typ av satsningar.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör
Enskede-Årsta-Vantör
stadsdelsförvaltning

Carina Idenfors
Avdelningschef
Enskede-Årsta-Vantör
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Godkänt tjänsteutlåtande – Klimathandlingsplan 2030 för Stockholms stad (Dnr KS 2023/416)
2. Klimathandlingsplan 2030 – En rättvis omställning för ett Stockholm utan globalt klimatavtryck

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp, Stadsdelsdirektör	2024-10-04
Carina Idenfors, Avdelningschef	2024-10-04